

Beslut

efter kvalitetsgranskning av lärares arbete för
att tidigt motverka könsbundna utbildnings-
och yrkesval vid Landvetterskolan 4-6 A+B+E+F i
Härryda kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Landvetterskolan 4-6 A+B+E+F avseende verksamhetens kvalitet vad gäller lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att undersöka hur skolor genom undervisning och studie- och yrkesvägledning arbetar i årskurs 4-6 för att vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I granskningen bedöms följande frågeställning:

- I vilken utsträckning arbetar lärare i undervisningen med att motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval?

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området vilket beskrivs i bilaga 2. I denna bilaga finns också beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. På det granskade området bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola/verksamhet bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Landvetterskolan 4-6 A+B+E+F i följande utsträckning:

Lärare arbetar *i låg utsträckning* med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar.

- Lärarna behöver utveckla sitt arbete med att låta undervisningen genomsyras av ett normmedvetet förhållningssätt som motverkar begränsande könsstereotypa föreställningar.

- Lärarna behöver integrera studie- och yrkesvägledningen i undervisningen samt se till att den är relevant och uppdaterad för att vidga elevernas uppfattningar om framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2024-04-30 redovisa resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:8801) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning inom området.

Lärares arbete för att motverka könsstereotypa föreställningar

Inom detta område granskas hur lärare arbetar för att skapa en jämställd undervisning, hur lärare arbetar för att undervisa om jämställdhet och hur lärare arbetar med studie- och yrkesvägledning i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärarna arbetar *i låg utsträckning* med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval.

Skolinspektionen sammanfattande motivering till bedömningen är följande:

Granskningen visar att lärarna endast vid enstaka tillfällen och i några ämnen anlägger ett jämställdhetsperspektiv på undervisningen. Även om det har hänt att lärarna fångat upp frågor kring jämställdhet och könsnormer, problematiseras dessa sällan och lärarna uppmuntrar endast vid enstaka tillfällen ansträngningar som går emot könsstereotypa uttryck. Härutöver visar granskningen att lärarna arbetar aktivt med värdegrundsfrågor men att de har en låg medvetenhet om de könsmonster och normer kring kön som råder i undervisningen. Lärarna arbetar visserligen med taltid och gruppindelningar för att skapa ett inkluderande klassrumsklimat, men de lyckas inte alltid motverka de könsstereotypa föreställningar som kommer till uttryck i klassrummet. Slutligen visar granskningen att lärarnas arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen främst sker genom enstaka lärares punktinsatser och att kopplingen mellan dessa och den kompetens kring studie- och yrkesvägledning som tidigare arbetats fram i ett regiongemensamt projekt är svag. Lärarna har enbart vid enstaka tillfällen synliggjort hur kön kan påverka framtida studie- och yrkesval.

Lärares undervisning om jämställdhet

Granskningen visar att lärarna endast vid enstaka tillfällen och i några ämnen anlägger ett jämställdhetsperspektiv på undervisningen. Av intervjuer med lärare och elever framgår att ett jämställdhetsperspektiv lyfts in i undervisningen i vissa årskurser i de samhällsorienterande ämnena och i svenska men inte på ett tydligt sätt i övriga ämnen. Elever ger ett fåtal exempel på hur undervisningen i samhällsorienterande ämnen vid några tillfällen har berört frågor som rör jämställdhet genom att de pratat om när kvinnor fick rösträtt, om att flickor inte har rätt till skolgång i alla länder och om skillnaderna mellan pojkar och flickor

under medeltiden. Lärare säger också att de har lyft kvinnliga nobelpristagare och löneskillnaderna mellan könen, samt att de väljer högläsningsböcker som ska öppna för diskussioner kring bland annat jämställdhet. En lärare har även visat en film som handlar om att pojkar och flickor belönas på olika sätt för samma arbetsinsats och diskuterat den tillsammans med eleverna. Vid intervjuer ger lärare inte några exempel på hur de undervisar om jämställdhet i övriga ämnen.

Vidare visar granskningen att det har hänt att lärarna fångar upp frågor kring jämställdhet och könsnormer men att dessa bara sällan problematiseras, samt att lärarna endast vid enstaka tillfällen uppmuntrar ansträngningar som går emot könsstereotypa uttryck. Lärare och elever berättar att fotbolls-VM har lett till diskussioner, till exempel om löneskillnader mellan manliga och kvinnliga fotbollsspelare och om att biljetter för herrmatcher i regel är dyrare än biljetter till dammatcher. Av intervjuer med lärare och elever framgår också att lärare tillsammans med eleverna reflekterar över frågor som rör jämställdhet när det uppstår konflikter mellan gruppen pojkar och gruppen flickor. Samtidigt ger elever vid intervjun exempel på att lärare stannar vid att konstatera att skillnader mellan könen existerar, exempelvis ifråga om fysisk styrka, istället för att nyansera skillnaderna. Av intervjuer med både lärare och elever framgår att båda könen finns representerade i de läromedel och det material som används, men att val av material inte har varit föremål för några problematiserande diskussioner. Härutöver framkommer vid intervjuer med lärare och elever ett fåtal exempel på hur lärare uppmuntrar eleverna på ett sätt som går emot könsstereotypa förväntningar. Till exempel avdramatiserar idrottsläraren dans när pojkar tvekar inför momentet genom att visa på att det är en del av det centrala innehållet.

Lärares arbete för att skapa en jämställd undervisning

Granskningen visar att lärarna arbetar aktivt med värdegrundsfrågor men att de har en låg medvetenhet om de könsmonster och normer kring kön som råder i undervisningen. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att lärarna inte har några gemensamma diskussioner kring normer, kön eller jämställdhet och att de heller inte alltid lyfter eventuella könsmonster när de diskuterar Skolinspektionens skolenkäts resultat. Visserligen framgår det av intervjuer med både lärare och rektorn att skolan har uppmärksammat en machokultur i vissa elevgrupper på skolan. Av den anledningen anordnade rektorn vid läsårsstart en föreläsning om hur skolor kan arbeta för att få pojkar att lyckas i skolan, men denna föreläsning utgör inte en del av ett bredare arbete kring begränsande könsmonster eller normmedvetenhet. Av elevintervjuer framgår att elever upplever skillnader både i hur pojkar och flickor anstränger sig i olika ämnen och i hur lärare bemöter pojkar respektive flickor. Till exempel beskriver elever att lärarna utmanar och uppmuntrar pojkar mer i idrott och hälsa medan lärarna förväntar sig att flickor ska vara mer ambitiösa i teoretiska ämnen. Elever säger också att vissa lärare uppmuntrar flickor att komma vidare med sitt arbete medan de säger till pojkarna

att de inte ska överanstränga sig. Vidare upplever elever att lärare tolererar att pojkar stör undervisningen i högre utsträckning medan de förväntar sig att flickor ska sköta sig. Lärare säger vid intervju att de försöker bemöta alla elever som individer och inte utifrån kön, vilket omfattar att ha samma förväntningar på alla elever. Visserligen har lärare noterat att flickor ofta förväntar sig att de ska prestera sämre än vad de gör, men lärarna har inte hanterat detta som ett könsmonster på ett övergripande plan utan istället tagit sig an problemet genom att uppmuntra flickor individuellt. Vidare visar Skolinspektionens enkät från vårterminen 2023 lägre svarsvärden för gruppen pojkar än för gruppen flickor när det gäller huruvida lärare bemöter alla elever lika oavsett kön, respektive lärares förmåga att väcka intresse för ämnet samt att hjälpa eleverna framåt i skolarbetet. Det framkommer i intervjuer med rektorn och lärare att rektorn känner till dessa könsskillnader i elevernas svar på skolenkäten men att lärarna inte har diskuterat dem.

Vidare visar granskningen att lärarna visserligen arbetar med taltid och gruppindelningar för att skapa ett inkluderande klassrumsklimat, men att de inte alltid lyckas motverka de könsstereotypa föreställningar som kommer till uttryck i klassrummet. Av intervjuer med elever och lärare framgår att lärarna aktivt fördelar taltiden i klassrummet för att både pojkar och flickor ska komma till tals. Lärare bestämmer även klassrumsplaceringar och gruppindelningar så att eleverna arbetar könsblandat. Samtidigt säger elever att det ofta är flickor som tar ansvar vid grupparbeten. Av elevintervjuer framgår också att det förekommer konflikter mellan gruppen pojkar och gruppen flickor. Konflikterna startar framförallt på rasterna, men eleverna säger att de ibland följer med in i klassrummet. Någon lärare säger att flickorna hävdar sin plats mer än tidigare, vilket skapar konflikter eftersom pojkar förväntar sig ett större utrymme. Det framkommer dock att lärarna främst ser konflikterna utifrån att olika individer inte kommer överens, snarare än som kopplade till kön, och att lärare tycker att både pojkar och flickor använder sig av ett hårt språkbruk. Därför har lärarna arbetat med sitt förhållningssätt på ett övergripande plan utifrån det gemensamma värdegrundsarbetet, men utan att på ett uttryckligt sätt angripa frågan utifrån ett könsperspektiv.

Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Granskningen visar att lärarnas arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen främst sker genom enstaka lärares punktinsatser. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna genomför enstaka planerade inslag kring studie- och yrkesvägledning i några ämnen, framförallt i svenska och samhällsorienterande ämnen. Däremot förekommer det att lärare ibland spontant diskuterar studie- och yrkesvägledningsrelaterade frågor tillsammans med eleverna, till exempel om vilka olika yrken som behövs i ett samhälle. Av intervjuer med lärare och rektorn samt av inskickad dokumentation framgår att skolan

tidigare deltog i ett regiongemensamt projekt kring studie- och yrkesvägledning, för vilket huvudmannen utarbetade en kommunal arbetsplan. Eftersom det inte finns någon studie- och yrkesvägledare på skolenheten, drevs detta projekt av en av förstelärarna som fick studie- och yrkesvägledning som en del av sitt uppdrag. Emellertid framgår det av intervjuer med rektorn och lärare att detta arbete med studie- och yrkesvägledning stannade av för ett par år sedan, delvis som en följd av pandemin och delvis som en följd av personalfrågor och nya prioriteringar. Lärare och rektorn säger visserligen att ambitionen är att detta arbete ska återstartas, men i intervjuer med lärare och elever ges endast ett fåtal exempel på hur studie- och yrkesvägledningen i dagsläget integreras i undervisningen. Ett fåtal klasser kommer under innevarande termin att få besök av vårdnadshavare som berättar om sina yrken men också om vägen fram till sina nuvarande jobb. Lärarna säger också att eleverna i årkurs fyra ska intervjuas en äldre släkting om deras yrkesliv. Någon lärare berättar även att de kopplar delar av skolans värdegrundarbete till frågor som rör studie- och yrkesvägledning, till exempel genom att prata med eleverna om deras drömyrken och om det övergripande syftet med utbildning och olika ämneskunskaper.

Härutöver framgår det av granskningen att det endast finns en svag koppling mellan den studie- och yrkesvägledning som lärarna förmedlar i undervisningen och den kompetens kring studie- och yrkesvägledning som tidigare arbetats fram i det regiongemensamma projektet. Rektorn säger att lärare fortfarande har möjlighet att använda sig av det regiongemensamma arbetets resurser, vilka bland annat omfattar en digital exempelbank för hur studie- och yrkesvägledning kan integreras i ämnesundervisningen. Samtidigt framgår det av lärarintervju att lärare i dagsläget inte använder sig av detta material eller av andra kanaler för att hålla sig uppdaterade kring frågor som rör studie- och yrkesvägledning.

Slutligen visar granskningen att lärarna enbart vid enstaka tillfällen har synliggjort hur kön kan påverka framtida studie- och yrkesval. Det framgår av intervjuer med lärare och elever att lärare i svenska och samhällsorienterande ämnen har pratat om lön och yrken med koppling till kön. Emellertid handlar dessa exempel framförallt om att problematisera bilden av traditionellt manliga yrken och i mindre utsträckning om att problematisera kvinnodominerade branscher. Till exempel berättar eleverna att de har fått göra en övning som handlade om att även kvinnor kan arbeta som stridspilot, brandman och läkare men att de inte pratade om yrken som förknippas med kvinnor. Lärare säger att de istället försöker belysa att män kan ha kvinnodominerade yrken genom att lyfta fram normbrytande exempel bland skolpersonalen och genom att välja personer som har icke könstypiska jobb när de bjuder in vårdnadshavare för att prata om sina yrken.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom alla ovan beskrivna områden, men att ett första steg är att utveckla följande:

- Lärarna behöver utveckla sitt arbete med att låta undervisningen genomsyras av ett normmedvetet förhållningssätt som motverkar begränsande könsstereotypa föreställningar.

Granskningen visar att lärarna har en låg medvetenhet om de könsmönster och de normer kring kön som råder i undervisningen. Detta innebär att lärarna i sin undervisning riskerar att förbise begränsande könsmönster och bidra till att upprätthålla könsstereotypa föreställningar bland eleverna.

Av läroplanens inledande del, Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bland annat att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹

I läroplanens avsnitt om normer och värden anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Lärare ska specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar oberoende av könstillhörighet.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna på Landvetterskolan under rektorns ledning utvecklar arbetet med att låta undervisningen genomsyras av ett normmedvetet arbetssätt. Kvaliteten på ett sådant arbete är avhängig att lärarna gemensamt i kollegiet reflekterar kring vilka normer de själva påverkas av och förmedlar och hur detta kan ta sig uttryck i skilda förväntningar på elever utifrån kön. Sådana diskussioner kan till exempel ta avstamp i den inspirationsföreläsning

¹ Lgr 22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag

² Lgr 22, avsnitt 2.1, Normer och värden

om underliggande orsaker till pojkars sjunkande studieresultat som lärarna har fått ta del av. Vidare kan ett normmedvetet arbete också omfatta att lärarna identifierar och kartlägger de mönster och normer kring kön som finns på skolan och bland elevgrupperna. Utifrån identifierade könsmönster kan lärarna sedan utforma sin undervisning på ett sätt som gör att dessa mönster kan motverkas. Konkret kan det till exempel ske genom att lärarna utarbetar medvetna strategier kring val av arbetssätt och examinationsformer, val av undervisningsmaterial, organisation av roller vid grupparbeten och planerade diskussioner med elever om normer och förväntningar kring kön. Avgörande för ett gott arbete är att lärarna tar reda på vad de könsmönster de noterar bland eleverna och i undervisningen beror på och att lärarna hittar sätt att problematisera sådana mönster tillsammans med eleverna. Att ha ett normmedvetet förhållningssätt innebär att lägga märke till och sedan på ett strategiskt sätt hantera hur föreställningar om kön som finns i samhället, hos eleverna och hos läraren själv påverkar undervisningen och elevernas lärande. På så vis är ett normmedvetet förhållningssätt en förutsättning för att lyckas bemöta eleverna som individer utan att riskera att upprätthålla traditionella föreställningar om kön.

Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver integrera studie- och yrkesvägledningen i undervisningen samt se till att den är relevant och uppdaterad för att vidga elevernas uppfattningar om framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Granskningen visar att studie- och yrkesvägledning i undervisningen främst sker i form av enstaka punktinsatser. Ett fåtal lärare har visserligen återupptagit delar av det gemensamma arbetet kring studie- och yrkesvägledning som tidigare fanns på skolan, men i nuläget integreras frågor som rör studie- och yrkesvägledning endast vid enstaka tillfällen i ett par ämnen. Härigenom riskerar studie- och yrkesvägledningen i undervisningen att ske sporadiskt och på ett sätt som inte i tillräcklig grad utvecklar samtliga elevers förmåga att göra genomtänkta val oberoende av könsstereotypa föreställningar.

Enligt 2 kap. 29 § skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. I läroplanen anges också att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.³ Av Skolverkets allmänna råd framgår vidare att lärare i undervisningen bör utmana, problematisera och visa på alternativ till traditionella föreställningar

³ Lgr 22, avsnitt 2.6, *Skolan och omvärlden*.

om kön, kulturell och social bakgrund som annars kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval.⁴

Därför rekommenderar Skolinspektionen att lärarna under ledning av rektorn utvecklar arbetet med studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Studie- och yrkesvägledningen behöver kontinuerligt integreras i undervisningen på ett sådant sätt att alla elever får tillgång till aktuell information som utmanar och vidgar deras tankar kring framtida yrken och studier. I detta ingår att lärarna på ett systematiskt sätt synliggör hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval och utmanar de könsstereotypa föreställningar som kan begränsa sådana val. För att kunna göra detta, behöver lärarna ges möjlighet att skaffa sig aktuell kunskap om vilka faktorer som påverkar elevernas valmöjligheter, vilka föreställningar elever har kring framtida studier och yrken samt hur de faktorerna samverkar. En framkomlig väg är att skolan återupptar det tidigare arbetet kring studie- och yrkesvägledning utifrån den planering som utarbetades i samband med det regiongemensamma projektet. Detta arbete kan med fördel drivas av en förstelärare som har studie- och yrkesvägledning som en del av sitt uppdrag. Att skapa kanaler för erfarenhetsutbyte mellan denne förstelärare och studie- och yrkesvägledaren på den närliggande högstadieskolan kan också vara ett sätt att förstärka arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Lundström

Maria Lundström

Beslutsfattare

Signerat av: Maria Lundström

X Ulrika Kolben Waaranperä

Ulrika Kolben Waaranperä

Utreddare

Signerat av: Ulrika Kolben Waaranperä

I handläggningen av ärendet har även utredare Anna Johansson deltagit.

⁴ SKOLFS 2013:180. Skolverkets allmänna råd med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Besöket genomfördes av utredarna Ulrika Kolben Waaranperä och Anna Johansson den 27 september 2023.

Landvetterskolan 4-6 A+B+E+F är en kommunal skola i Härryda kommun med elever i årskurs 4-6. Skolan har 192 elever och leds av en rektor. På skolenheten finns ingen studie- och yrkesvägledare.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier, dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Följande kriterier granskas:

- Undervisningens form - hur lärarna utformar och genomför undervisningen utifrån ett jämställt och normmedvetet förhållningssätt.
- Undervisningens innehåll – hur lärarna undervisar om jämställdhet.
- Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-skolinspektionen/om-granskningen/tematiska-granskningar/)

Bilaga 3: Författningsstöd

Av **1 kap. 5 § skollagen** framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

I den inledande delen av läroplanen för grundskolan (**Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**) framgår bland annat följande. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

I grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.1 Normer och värden**) anges att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Vidare ska lärare specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Enligt grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.3 Elevers ansvar och inflytande**) ska läraren verka för att elever oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Vidare framgår av grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.6, Skolan och omvärlden**) att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Enligt **2 kap. 29 § skollagen** ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av

vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbetena till skollagen (**Prop. 2009/10:165 s. 278-279**) framgår att den studie- och yrkesvägledningskompetensen inte nödvändigtvis behöver finnas inom den egna skolenheten. Många fristående skolor köper t.ex. in vägledningstjänster. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga. I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Enligt förarbetena speglar detta att både lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

I grundskolan läroplan (**Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden**) anges att studie- och yrkesvägledaren, eller den som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och vara stöd till den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Bilaga 4:

Mall för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

Utvecklingsområde 1: Lärarna behöver utveckla sitt arbete med att låta undervisningen genomsyras av ett normmedvetet förhållningssätt som motverkar begränsande könsstereotypa föreställningar.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 2: Lärarna behöver integrera studie- och yrkesvägledningen i undervisningen samt se till att den är relevant och uppdaterad för att vidga elevernas uppfattningar om framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?